

ANSÖKAN OM INVESTERINGSMEDEL (CM4) FÖR VATTENÅTGÄRDER 2018

Nämnderna ska i sin ansökan redovisa projektets utformning genom att redogöra för följande punkter.

Namn på projektet/åtgärden:
Tenstadalens Dagvattenpark, Bällstaån

Sökande

Nämnd:	Kontaktperson:
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	Sandra Wetterstrand
Epost:	Telefon:
sandra.wetterstrand@stockholm.se	08-508 033 79

Ansökan

1. Grundläggande krav
A. Av ansökan ska det framgå att det aktuella projektet kännetecknas av <i>nödvändiga åtgärder</i> . <i>(Beskriv vilka och varför)</i>

Bällstaån är en vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv och omfattas därmed av miljökvalitetsnormer för vatten. Idag är åns ekologiska status otillfredsställande och god kemisk ytvattenstatus uppnås ej. På många platser är ån uträtad, vilket medför att åkanterna lätt eroderar vid höga flöden. Erosionen leder till grumling av vattnet med negativa effekter för vattenlevande organismer och deras livsmiljöer. De morfologiska förhållandena i Bällstaån (utformningen av vattendraget) bedöms därför ha dålig status. Sammantaget innebär det att omfattande åtgärder måste genomföras för att förbättra vattenkvaliteten samt de fysiska förhållandena i åfåran och i dess direkta närhet om miljökvalitetsnormerna ska klaras. Bällstaån är också mycket känslig för översvämningar. Det finns därför stora behov av utjämning av dagvattenflödena inom hela åns avrinningsområde.

Ansökan avser anläggande av två seriekopplade långsmala dammar i anslutning till Bällstaån, i området mellan Hjulsta Vattenpark och tunneln/kulverten som leder ån förbi Spånga centrum, se illustration nedan. Dagvatten från Lunda industriområde kommer ledas under Mälarbanan och behöver sedan pumpas upp till reningsdammarna. Vattnet kommer att ledas ut till Bällstaån efter att ha passerat den andra dammen. Ansökan omfattar även att ge Bällstaån meanderslingor (ett slingrande lopp) på en cirka 120 meter lång sträcka parallellt med Mälarbanan, vilket bidrar till att ett svämplan (en översvämningsyta) skapas kring ån samtidigt som gestaltningen av området förbättras. Den berörda delen av Bällstaån kommer även att ges en terrasserad tvärsektion för att hantera olika flöden i olika delar. Bottenfåran ska ta de mindre flödena och vara blöt större delen av året.

Delar av marken där dagvattendammarna ska anläggas är idag planlagd för idrottsändamål. En detaljplaneändring kommer därför bli nödvändig. Lanspråktagandet av idrottsmark ska ersättas på annan plats. Stadsdelsförvaltningen och idrottsförvaltningen föreslår att ny detaljplan för idrottsändamål tas fram för del av den yta i dalen mellan Rinkeby och Tensta som idag förvaltas av stadsdelsförvaltningen. Idrottsförvaltningen söker ersättning för det i den ordinarie budgetprocessen. Huvudprincipen är då att idrottsnämnden i den ordinarie budgetprocessen får ersättning motsvarande kapitalkostnader som uppstår hos fastighetsnämnden och att fastighetsnämndens investeringsbudget utökas för motsvarande funktion. Övrig mark där dammarna ska anläggas är planlagd som parkmark.

Omläggningen av ån kan även kräva tillstånd för vattenverksamhet.

En förstudie av den föreslagna dagvattenanläggningen, inklusive omläggningen av

Bällstaån, har genomförts under 2017 av WSP på uppdrag av Stockholm Vatten och Avfall.
B. Ansökan ska visa hur investeringen ska bidra till att stadens vattenförekomster når miljö kvalitetsnormerna för ekologisk och kemisk status. <i>(Beskriv kortfattat hur)</i>
Investeringen bidrar till att rena dagvatten från främst ett större industriområde men även från bostadsområden, del av Mälarbanan och del av väg 275 som går i riktning norr-söder inom anläggningens avrinningsområde. Förutom att minska fosforbelastningen och utflödet av metaller/organiska ämnen via dagvatten ska anläggningen kunna fungera som skydd vid utsläpp/olyckor. Bl.a. genom att etablera strandzoner bidrar investeringen även till förbättring av Bällstaåns morfologi (utformning), vilket bidrar till att förutsättningarna för växt och djurliv i ån och dess närområde förbättras

2. Projektbeskrivning (mål och syfte) <i>Ansökan ska innehålla en tydlig beskrivning av den tänkta åtgärden med övergripande mål och syfte samt tänkt organisation för genomförande. Åtgärden ska så långt möjligt vara mätbar och i kommande projektplan ska ett startmått redovisas.</i>
Syftet är att åtgärderna ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten klaras i Bällstaån och att riskerna för översvämning minskar men även att rekreativvärdena i Tenstadalen förbättras. Målet med åtgärderna som föreslås är att rena dagvatten från Lunda industriområde och att tillskapa större översvämningsszoner för Bällstaåns flöde samt att förbättra förutsättningarna för vattenlevande djur och växter i aktuellt område.
2.1 Projektets målgrupp
Boende i närområdet samt de som besöker området i rekreationssyfte, samt boende nedströms som riskerar att drabbas av översvämningar i dagsläget. Stockholm Vatten och Avfall AB då de ansvarar för flöden i Bällstaån. Staden som helhet då projektet bidrar till att nå miljö kvalitetsnormerna och därmed förenklar för kommande exploateringar.
2.2 Projektorganisationen
Samarbete kommer att ske med Stockholm Vatten och Avfall, miljöförvaltningen, trafikkontoret, exploateringskontoret, idrottsförvaltningen och stadsbyggnadskontoret.
2.3 Projektavgränsning
Ansökan omfattar projektering och entreprenadarbeten avseende pumpstation, dammar om sammanlagt cirka 5.000 m ³ , ledningar, utloppskonstruktioner, översvämningssytor och utveckling av kantzoner, kringtytor och växtlighet. Även kostnader för projektleddning och nödvändiga formella tillstånd ingår i ansökan.

3. Vilka relevanta styrdokument är projektet kopplat till <i>(Ansökan ska ligga i linje med för sammanhanget relevanta styrdokument som stadens miljöprogram, Handlingsplan för god vattenstatus eller ett lokalt åtgärdsprogram. Ange även vilka punkter i programmen som åtgärden berör)</i>
Ansökan utgår från Handlingsplan för god vattenstatus antagen i kommunfullmäktige 2015-03-09 samt Lokalt åtgärdsprogram för Bällstaån, åtgärdsbehov i Stockholms stad (augusti 2017). Åtgärderna motsvarar det prioriterade åtgärdsförslaget B4 i åtgärdsprogrammet.
Ansökan ligger även i linje med mål 3, Hållbar mark- och vattenanvändning, i Stockholms

stads miljöprogram.

Ansökan ligger även i linje med Parkplan Tensta, antagen av Spånga-Tensta stadsdelsnämnd 2012-02-09. Den planerade åtgärden bidrar till att bevara och utveckla sociala värden kopplat till vattenspegel och grön oas.

Fråga 4-6:. *(Fyll i under det mål/målen som är relevant för ansökan. Målen ska vara mätbara och det är viktigt att så långt det är möjligt ha ett startmått så att den totala effekten kan beräknas. Finns inga siffror att ange så förklara varför och beskriv planen för hur utsläppseffekten eller förbättringarna ska redovisas).*

4. Kvalitativ bedömning av utsläppsminskning av fosfor, eller annat relevant ämne/ämnen, före och efter investeringen

Åtgärden bedöms ha en reningseffekt på drygt 40 kg fosfor/år och 30 kg zink/år. Effekten för fosfor motsvarar omkring 13 % av Stockholms stads årliga andel av Bällstaåns nuvarande reningsbehov.

och/eller

5. Kvalitativ förändring av fysiska livsmiljöer före och efter investeringen

Hydromorfologiska förbättringar (förbättrade livsbetingelser) på en sträcka av drygt 200 meter längs Bällstaån.

6. Kvalitativ bedömning av övriga miljöeffekter före och efter investeringen

Åtgärderna förväntas bidra till positiva effekter för ekosystemtjänster och förbättra möjligheterna till upplevelser och rekreation i Tenstadalen. Åtgärderna kan bidra till att minska negativa effekter kopplat till höga flöden vid andra delar av Bällstaån, exempelvis i Bromsten. Dessa effekter är dock svåra att kvantifiera.

7. Tidplan, bilaga 2 *(Ansökan ska innehålla en övergripande tidplan per år och ska redovisa identifierade faser i projektet från start till slutredovisning. Tidplanen redovisas i bilaga X i tabellen "Åtgärdens aktiviteter/utgiftsposter"). Kompletterande kommentar kan lämnas här.*

Planering och tillståndprocesser: kv. 1, 2018 – kv. 3, 2018

Detaljprojektering: kv. 2, 2018 – kv. 3, 2019

Entreprenad: kv. 4, 2019 – kv. 3, 2020

Invgivning av dagvattenanläggning och park beräknas preliminärt ske i oktober 2020.

8. Beskrivning av utgifter, ev inkomster och finansiering, bilaga 2 *(Ansökan ska redovisa projektets totala investering per år och hur projektet ska finansieras. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Redovisa även eventuella inkomster och vad de består av. Beskrivning av utgifterna ska utformas så att tilldelning av medel kan ske årligen. Detta innebär att projekten ska kunna beskrivas i delar.) Kompletterande kommentar kan lämnas här.*

Finansiering via centrala medelreserven: 22 Mkr

Kostnader för tillstånd samt detaljprojektering: 2 Mkr

Entreprenadkostnader och projektledning: 20 Mkr

Kostnaderna fördelas på tre år enligt nedan:

År 2018	År 2019	År 2020
3 Mkr	8 Mkr	11 Mkr

Projektet har ingen medfinansiering eller extern medfinansiering.

9. Påverkan på framtida driftkostnader *(Av ansökan ska det framgå om och/eller hur projektet kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader och resursförbrukning.)*

Stockholm Vatten och Avfall är huvudman för dagvattenanläggningar/dammar inklusive pumpstationer och ledningar. Hela den planerade anläggningen ska föras över till deras förvaltning, vilket ska regleras i avtal mellan berörda aktörer. Beräknad driftkostnad för dagvattenanläggningen per år beräknas uppgå till 300.000 kr. Drift och skötsel av kantzoner samt omkringliggande mark och vegetation tillfaller Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning enligt gällande rutiner. Enligt en grov kostnads kalkyl beräknas driften av dessa ytor uppgå till ca 100.000 kr per år. Driftkostnaden tydliggörs i samband med projekteringen, då ytornas funktioner och mängden träd, buskage och dylikt fastställs.

10. Sökt projektmedel *(Av ansökan ska det framgå hur mycket investeringsmedel som söks för projektet samt eventuell egen och eller extern medfinansiering. Fylls även i bilaga 2)*

22 miljoner kronor fördelat på tre år. Se fråga 8.

11. Innovation och eller uppväxling *(Ansökan får gärna visa på innovation och leda till att bryta gamla invanda mönster till nya och det ses med fördel om pågående åtgärder går att växla upp).*

Detta projekt kommer att samordnas med stadsdelens/trafikkontorets eventuella upprustning/utveckling av Tenstadalen (se övriga upplysningar). Det finns även möjligheter på att anlägga en kunskapspark om hållbar dagvattenhantering, där Bällstaån utgör ett centralt blickfång.

12. Övriga upplysningar

Det är önskvärt att det tas ett helhetsgrepp om Tenstadalen, som är en populär rekreationsplats för Hjulsta- och Tenstabor. Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning söker medel ur "Grönare Stockholm" för vegetation och en lekplats i Tenstadalen (för åren 2017-2019). Ansökan omfattar även bullerskydd (Mälarbanan och Förbifart Stockholm ligger i direkt anslutning till området). Åtgärderna konkurrerar inte om mark, utan projekten kompletterar varandra genom att de tillför aktivitetsområden och utvecklar Tenstadalen som helhet.